

SAAMELAISNUORTEN TAIDETAPAHTUMA SÁMENUORAIÐ DÁIDDADÁHPÁHUS

1999

Saamelaisnuorten Taidetapahtuma 1999 järjestettiin Utsjoen koulukeskuksessa 28.4.1999. Järjestäjinä toimivat Saamelaiskäräjät yhdessä Utsjoen kunnan ja Utsjoen koulun kanssa. Utsjoen koulun oppilaat olivat koristelleet salin tyylikkään yksinkertaisesti kevääseen sopivin joutsen- ja kullerokuvin.

Utsjoen kunnan puolesta tilaisuuden avasivat kunnanhallituksen puheenjohtaja Aulis Nordberg sekä rehtori Marjatta Krogerus. Saamelaiskäräjien puolesta tapahtuman tervetuliaissanat lausuiivat Helvi Nuorgam- Poutasuo ja Sari Valkonen. Tilaisuuden juonsi Utsjoen ala-asteen opettaja Iisko Sara.

Saamelaislasten ja -nuorten lisäksi Utsjoella esiintyi myös Ulla Pirttijärvi, joka 17 vuotta sitten oli voittanut Saamelaisnuorten Taidetapahtuman, ja nimenomaan Utsjoella!

Tapahtuman lajit ja tavoitteet

Tapahtuman tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten saamen kielen taitoa ja saamelaista identiteettiä. Tapahtuma on saamenkielinen ja juhlan arvon mukaan pukeudutaan saamenpukuihin. Tällaisella tapaamisella on myös sosiaalinen merkitys: lapset ja nuoret pääsevät tutustumaan muihin saamelaislapsiin ja -nuoriin. Samalla myös vanhemmat, opettajat ja ystävät tapaavat toisiaan. Tänä vuonna tapahtumaan osallistui noin 350 koululaista yhteensä 15 koululta.

Saamelaisnuorten Taidetapahtumassa 1999 oli neljä lajia: Musiikki ja runonlausunta sekä kuvaamataito ja käsityö.

Musiikki ja runo

Musiikki (laulu ja joiku) -ja runoesityksiä oli yhteensä 33. Esiintyjien runsaasta lukumäärästä huolimatta musiikki- ja runoesiintymiset sujuivat mukavasti ja joustavasti ilman odottelua. Tähän osaltaan vaikutti se, että saman koulun esitykset olivat ohjelmassa peräkkäin. Lisäksi linja-autokuljetukset oli porrastettu ja suunniteltu siten, että esiintyjät olivat ajoissa paikalla. Ilmoittautumisten yhteydessä jaettiin harjoitteluajat ja esiintyjät pääsivät harjoittelemaan ja käymään lavalla ennen varsinaista tapahtumaa. Näin toivottavasti jännitys väheni ja esiintymisvarmuus lisääntyi.

Käsityö ja kuvaamataito

Tänä vuonna haluttiin perinteisen musiikin sekä runonlausunnan lisäksi antaa myös kädentaitajille mahdollisuus tuoda osaamistaan esille. Käsitöitä ja piirustuksia tulikin noin 200. Työt olivat erittäin korkealaatuisia.

Työt lähetettiin saamelaiskäräjille Inariin 23.4.1999 mennessä ja ne tulivat pääosin ajallaan. Utsjoen kirjastoon koottiin kaikista töistä reilun kuukauden kestävä taidenäyttely. Näyttelyn kokosi Heikkiarmas Lukkari oppilaineen. Kirjasto vitreeneineen, siirrettävine seinäkkeineen onkin mainio tila taidenäyttelylle. On hienoa, että lasten työt saavat olla esillä pitemmän aikaa, ne ovat sen ansainneet!

Äänentoisto

Tapahtuman äänentoistosta vastasi Ivalon Viestintäpaja. Äänentoistoon liittyen pidettiin Saamelaisradiolla pieni palaveri perjantaina 23.4.1999. Mukana olivat Mika Laiti Saamelaisradiosta ja Jari Korhonen ja Bentta Kusmin Viestintäpajalta sekä Sari Valkonen. Palaverissa käytiin läpi tapahtuman ohjelma, esitysten kokoonpanot soittimiseen, esiintyjineen jne. Äänentoisto sujuikin hyvin, ja erityisen hyvin niiden osalta, jotka olivat jo ilmoittautumisen yhteydessä kertoneet tarpeistaan musiikkiesityksiin liittyen.

Tapahtuma tuli suorana lähetyksenä saamelaisradiosta klo 13.30-15.00 ja klo 16.15-17.00. Toimittajina olivat Maiju Saijets ja Merja Fofonoff, sekä äänitarkkailijana Mika Laiti.

Palkinnot

Taidetapahtuman tuomareina toimivat musiikin ja runon osalta Rauna Paadar-Leivo, Kirsti Palto ja Magnus Vuolab. Käsitöitä ja piirustuksia tuomaroivat Terttu Guttorm, Katri Jefremoff ja Arto Saijets. Tuomareille lähetettiin etukäteen ohjeet tuomarityöskentelyä varten. Heille maksettiin työstä pientä korvausta.

Kaikki käsityöt ja piirustukset lukuun ottamatta Utsjoen ja Nuorgamin koulujen töitä, lähetettiin Inariin saamelaiskäräjille jo etukäteen. Inarissa kaikkiin töihin laitettiin nimilaput (nimi, luokka, koulu). Nimet kirjattiin ylös ja kaikille osallistujille kirjoitettiin näiden listojen mukaan osallistujatodistukset. Arto Saijets kävi etukäteen Inarissa katsomassa töitä, samoin Terttu Guttorm Utsjoella tiistaina 27.4., kun työt oltiin laitettu Utsjoen kirjastossa esille.

Utsjoella tuomareille oli varattu työskentelytilat kirjastosta. Tuomarit toimivat kiitettävän ripeästi. Käsityön ja kuvaamataidon tuomarit olivat työnsä tehneet jo ennen kuin musiikkiesitykset alkoivat. He tapasivat noin 1,5 tuntia ennen tapahtuman alkua. Musiikki/runotuomarit tapasivat tuntia ennen tapahtumaa ja sopivat tuolloin yhteisistä arviointisäännöistä. Esitysten jälkeen heillä meni 0.5 tuntia, että saivat työnsä päätökseen.

Tuomarit kirjoittivat voittajille kunniakirjat ja jakoivat ne sekä kirjekuoret, joissa voittajia pyydettiin lähettämään pankkiyhteystiedot käräjille palkintojen maksua varten. Tänä vuonna ei ollut valtakunnallista Nuorten Taidetapahtumaa, sen sijaan syksyllä 1999 Porvoossa järjestettiin yhteispohjoismainen Ung i Norden -tapahtuma. Ilmoittautumisaikataulun vuoksi saamelaisten edustajiksi Porvooseen ilmoitettiin viime vuoden Saamelaisnuorten Taidetapahtuman voittajat

Ailigastytöt. Osa tytöistä joutui kuitenkin perumaan matkansa ja heidän tilallaan Porvoossa olivat Inker-Anne Näkkäläjärvi ja Tiina Sanila, jotka menestyivät hyvin Utsjoella.

Ung i Norden 10.-15.8.1999 oli todella mahtava kokemus ja tyttömme ja koulutussihteerit viihtyivät siellä mainiosti. Nuorten matka mahdollistui sinne Nuorison Taidetapahtumatoimikunnan avustamana. Tytöt ohjaajansa Kaaren Kitin kanssa matkasivat etelään yhdessä Sodankylän nuorisoteatterin kanssa linja-autolla.

Hannu Kangasniemi oli suunnitellut hienon A4 -kokoisen kunniakirjan, joka monistettiin ja laminoitiin Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa. Kunniakirjan allekirjoittajina olivat saamelaiskäräjien puolesta puheenjohtaja Pekka Aikio ja Utsjoen kunnan puolesta kunnanjohtaja Osmo Pieski. Osallistujatodistuksissa, jotka jaettiin opettajien mukana kaikille osallistujille, toistui sama kuvio kuin kunniakirjoissa. Ne kopioitiin saamenlipun väreihin siniselle, vihreälle, punaiselle ja keltaiselle kartongille (A5). Todistukset annettiin opettajien mukaan kouluille ja koulut saivat todistuksia kaiken värisinä. Lisäksi Terttu Guttorm lahjoitti kirjoja tunnustuspalkinnoiksi käsityö- ja kuvataito-sarjoihin.

Liitteessä 1 ovat vuoden 1999 voittajat.

Tiedotus

Tänä vuonna Taidetapahtuma -asia alkoi edetä suhteellisen myöhään eli vasta 18.2.1999 koulutus- ja oppimateriaalilautakunnan kokouksessa, jossa valittiin taidetapahtumaa suunnittelevaan työryhmään jäseniksi Kitti Kaaren, Sivertsen Seija ja Valkonen Sari. Työryhmällä oli puhelinkokouksia 3.3., 23.3., 19.4. ja 22.4., yhteensä 4 kpl. Työryhmän kokouksissa päätettiin palkinnoista, tuomareista, teemoista. Työryhmä oli ohjausryhmätyyppinen.

Tapahtuman tiedotus alkoi siinä vaiheessa, kun Utsjoen koululta kerrottiin, milloin heille tapahtuman järjestäminen sopi. Tiedotteita lähetettiin kaikille kouluille, joilla on saamen kielen tai saamenkielistä opetusta. Kirjeet kouluille ja saamelaisalueen kunnille sekä Saamelaisradiolle lähtivät 25.3.1999. Kirjeessä olivat mukana ilmoittautumiskaavakkeet sekä Hannu Kangasniemen valmistama A4 kokoinen juliste, jota kehoitettiin monistettavan kouluilla. Lisäksi Utsjoen kirkonkylän kauppojen seinille vietiin julisteita.

Lehdistötiedotteita lähetettiin radioille ja lehdistölle 9.4. ja 26.4.1999. Ennen varsinaista tapahtumaa radiossa kerrottiin siitä ja tapahtuman jälkeen tuli pari kertaa ulos 30 min taidetapahtumakooste toimittajana Maiju Saijets. Myös uutislähetyksissä voittajat mainittiin. Saamelaisradio oli hyvin mukana sekä ennen että jälkeen tapahtuman. Paikallisradio Inari teki myös juttua lähetykseensä.

Aššu- lehdessä oli etukäteismaininta taidetapahtumasta. Paikalla oli Min Áigi ja approlaiset edustivat Inarilainen -paikallislehteä. Em. lehtien lisäksi myös Lapin Kansassa uutisoitiin tapahtumasta ja voittajien nimet olivat esillä. Utsjoen tapahtuman jälkeen lähetettiin tiedotusvälineille tiedote voittajista ja tapahtuman kulusta.

Saamelaiskäräjät otti valokuvia omiin tarpeisiin valokuvaajanaan Jaana Kaarret. Tapahtumaa ei videoitu tiukan budjetin vuoksi. Päätökseen vaikutti myös se, että Ivalon Viestintäpajalta kerrottiin, ettei viime vuoden videota oltu tilattu.

Tapahtuman kustannukset

Opetusministeriön myöntämän määrärahan 20 000,- avulla saatiin kustannettua mm. koululaisten matkat tapahtumaan, muilta osin Saamelaiskäräjät oli rahoituksessa mukana. Suomen Saamelaisopettajajien yhdistys antoi 3000,- palkintoihin. Lisäksi kaikkien osallistujien kesken arvottiin Saamelaiskäräjien lahjoittamia CD-levyjä ja kirjoja.

Nuorison Taidetapahtumatoimikunta kustansi saamelaisnuorten matkan Ung i Norden – tapahtumaan Porvooseen yht. 6900 mk.

Utsjoen kunta tarjosi kaikille ruoat sekä tarjosi maksutta tilat (juhlasali, kirjaston näyttelytilat) käyttöön. Väliajalla saattoi leiritoimikunnan buffetista ostaa kahvia ja limukkaa ja karamellia.

Kuljetukset

Tapahtumapaikalle järjestettiin kuljetukset Enontekiöltä, Nuorgamista, Karigasniemeltä, Vuotsosta, Ivalosta: linja-autot ja pikkubussit olivat täynnä. Myös yhteyskuljetukset linja-autoihin järjestettiin käräjien puolesta. Kuljetuksissa oli mukana noin 250 lasta. Kuljetukset sujuivat hyvin

Kiitokset

Kiitokset kaikille, jotka olivat mukana järjestämässä vuoden 1999 Saamelaisnuorten taidetapahtumaa! Opettajille ja yhteyshenkilöille lähetettiin kiitoskirjeet sekä palautelomake, jotta osaisimme ottaa oppia tämän vuotuisesta tilaisuudesta. Tavoitteena on järjestää ensi vuonna vielä parempi tilaisuus, olkoon se sitten Suomen Saamelaisnuorten Taidetapahtuma tai Yhteispohjoismainen Saamelaisnuorten Taidetapahtuma! Palautetta antoi 6 opettajaa 17 opettajasta. Palautteesta enemmän liitteessä 2.

Liitteessä 3 on lueteltu tapahtuman taustavoimat.